

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 10

91. ÅRGANG

12. MAI

1979

EN KONVERTITS ERINDRINGER	S. 2
DEN NYE BISKOPEN I NORD-NORGE	S. 5
ØKUMEN OG KARISMATIKER TIL NORGE	S. 6
INTERVJU MED METTE NYGÅRD	S. 8

NESTE NUMMER KOMMER 26. MAI 1979

«En konvertits erindringer»

Roald Flemestad omtaler her Finn Thorns bok: «Katolsk og luthersk kirkefornyelse». (Aschehoug 1979). Flemestad er prest ved Det Norske Diakonhjem i Oslo.

For vel sytti år siden utgav da- tidens mest berømte konvertitt, Knud Krogh Tonning, sin selvbiografi under tittelen: *En konvertits Erindringer*. Forfatteren, som var kjent som Den norske kirkes store teolog, sparte ikke på kritikken av sitt tidligere lutherske trosfellesskap. Han anså reformasjonen som den største ulykke i hele kristenhetens historie. Imidlertid kunne han på kammerset også la falle syligheter om det norske katolske miljø. For Krogh Tonnings tidligere trosfeller ble derfor hans overgang til Den katolske kirke ikke noen provokasjon. Det hele ble avvist med at konvertitter ikke er lykkelige mennesker.

Finn Thorn, den første norske dominikaner siden reformasjonen, legger i sine erindringer — *Katolsk og luthersk kirkefornyelse* — ikke skjul på den uro som har fulgt ham siden han forlot Den norske kirke. Hans venn Einar Molland sa til ham under krigen: «Du lider av ulykkelig

kjærlighet til Den norske kirke». Det ville imidlertid være forfeilet å se dette som «bondeanger» over konversjonen. Den katolske pater Thorns kjærlighet til Den norske kirke springer ut av en økumenisk trosholdning: Kjærligheten til Kristi kirke bærer i seg sorgen over kirkens splittelse. Som enhver økumen lever Thorn i spenningen mellom den ene kirke og de mange kirker.

Pater Thorns bok er et mektig vidnesbyrd om den kreative frihet en slik kjærlighet gir. Trygg i sin katolske identitet kan forfatteren vedgå svakheter i det «romerske system» og til og med se det berettigede i visse lutherske synspunkter. Dette innebærer ikke at leseren blir usikker på hvor pater Thorn står, men det betyr at forfatteren ikke henfaller til den gamle konfesjonelle kontrovers-teologi hvor argumentene kom og gikk i polemikkens prestabiliserte harmoni.

Pater Thorn skriver at han under presteutdannelsen hos de franske dominikanere gjennom sin lærer pater Yves Congar tilegnet seg en økumenisk trosholdning, hvor de ekte verdier i Luthers egen kristendomsfor-

ståelse hører med i en katolsk fylde. Dette er det program som Thorn argumenterer for gjennom sin bok. Og forfatteren har gjennom en lang tjeneste som katolsk prest i et luthersk land forstått seg selv «au service de l'unité». Pater Congar kom siden til å spille en viktig rolle ved Det annet Vatikankonsil, og Thorn kan fastslå at han gjennom sin lærer hadde det privilegium å bli fortrolig med dette konsils økumeniske tanker tredivo år før det ble sammenkalt.

Etter hjemkomsten til Norge i 1939 våget pater Thorn å gå utenfor leirene og — uten bitterhet — betale prisen for selvstendig tenkning. Selvbiografien lar en skjønne både foregangs-mannens glede ved å ha noe å gi og hans ensomhet frem til han forblir forstått: «For det var jo ikke bare Den katolske kirke som stillet seg avvisende til Den norske kirke, men også fra Den norske kirkes side hadde man intet ønske om noen kontakt med Den katolske kirke. Det skulle derfor bli en lang og vanskelig vei frem mot omslaget i 1960-årene, med mange skuffelser underveis».

Pater Thorns erindringer er slik vel så meget et økumenisk saksdokument som en selvbiografi. Den norske kirkes stilling etter «kirkekampen» i mellomkrigstiden skildres utførlig samtidig som Den katolske kirkes arbeidssituasjon i det lutherske Norge blir kritisk belyst. Utviklingen i Den katolske kirkes selvforståelse i forhold til «protestantismen» ligger Thorn særlig på hjertet.

Den katolske kirke som stud. theol. Finn Thorn konverterte til i 1928, var animert av en motreformatorisk triumfalisme. Kirken skulle bygges opp på «protestantismens ruiner». Frykten for en anerkjennelse av Den norske kirke som «kirke» var slik

at en katolikk ikke kunne overvære en luthersk dåp eller begravelse uten særskilt tillatelse. Femti år senere synges lutherske salmer med den største selvfølgelighet i katolske gudstjenester. Den katolske kirke i Norge har tatt skrittet fra misjon til økumenikk.

I denne prosess har pater Thorn spilt en stor rolle, og selvbiografiens vignett har tydeligvis også vært mottoet for hans økumeniske handlingsprogram: «Uten draumer er vi ingen ting; av voner og draum er live vevd». Thorns motivasjon i dette arbeide har ikke minst vært bestemt av de bånd som bandt ham til venner ved Universitetets teologiske fakultet. Som katolsk prest måtte Thorn ta en begrunnet stilling til sine lutherske prestevenners virksomhet. Måtte nidkjerheten for Den romerske kirke føre til fordømmelse av de andres tjeneste for evangeliet?

Det dypt personlige engasjement har imidlertid ikke hindret forfatteren i å se at økumenikk er mere enn religiøst splittede venners gjensidige sympati. Situasjonen krevet et teologisk svar som Thorn senere så kirkelig anerkjent i Vatikankonsilets forståelse av at den ene kirke — Kristi legeme — virkelig gjøres, finnes, også i andre kirker i den grad de har del i de autentiske og grunnleggende verdier som konstituerer Jesu Kristi kirke.

På dette grunnlag kan Thorn sette et kritisk søkelys på Den norske kirke, idet han fastslår at den ikke har maktet Den katolske kirkes vending fra motreformasjon til medreformasjon. Forklaringen på Den norske kirkes statiske lukkethet finner Thorn i dens situasjon som en læremessig splittet statskirke.

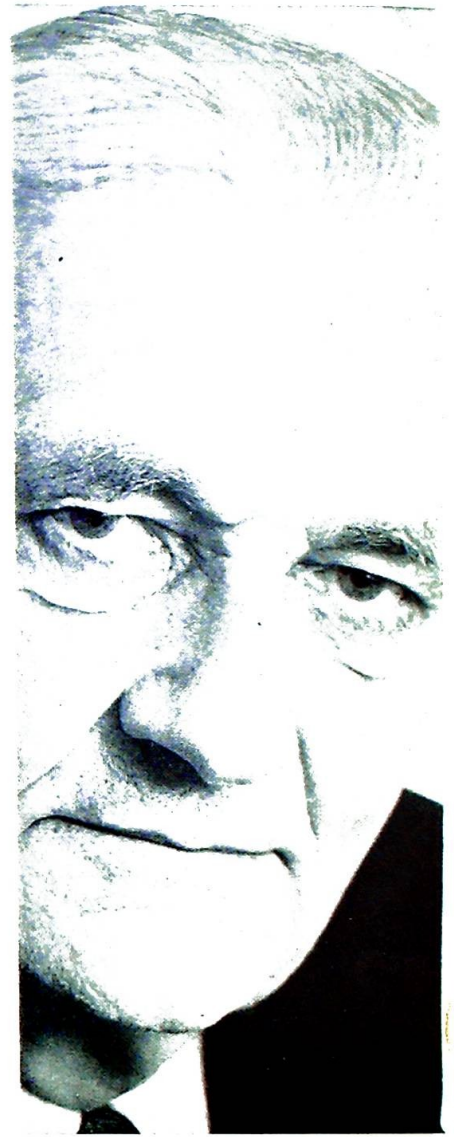
Selvom Luther hverken var fundamentalist eller statskirketilhenger, har Den norske kirke ved dens mangel på et gjennomtenkt, enn si gjennomførbart, autoritetsprinsipp fratatt seg selv retten til å være herre i sitt eget hus. Den nettopp aktuelle sak omkring sogneprest Børre Knudsen synes til overmål å bekrefte Thorns analyse.

Slik blir Thorns bok en sterk utfordring til såvel den katolske som den lutherske kirkefornyelse. Den katolske kirke utfordres til endelig å oppgi sin hang til «triumfalisme», en kirke som bare vil være «romersk», kan ikke vært sant «katolsk». Men samtidig utfordres Den norske kirke til å frigjøre seg fra det å være «norsk»; den må som kristen kirke besinne seg på den «katolske» identitet som vitterlig er gitt i de lutherske bekjennelsesskrifter.

Som luthersk prest må anmelderen gi Thorn rett i dette. Det er sannelig ironisk at samtidig som Den katolske kirke synes å åpne seg for muligheten av en anerkjennelse av Confessio Augustana, er Den norske kirke blitt fremmed for sin egen bekjennelse. Siden 1870-årene har en reformert påvirket vekkelsestradisjon maktet å skyve den lutherske arv til side. Og det vekkelsen levnet av lutherdom har så en rasjonalistisk «akademisk» teologi så godt som tatt livet av.

Men i forhold til sistnevnte åndsstrømning synes Thorn påfallende ukritisk. Man stusser hvis det er slik at vennen professor Einar Molland skal forståes som hovedeksponent for en luthersk kirkefornyelse i katolsk fylde. Molland var i den indrekirkelige debatt den varmeste talsmann for en tilspisset statsprotestantisme! Det er unektelig noe paradoksalt også i Thorns forståelsesfulle omtale av professor Jacob Jervell, selve «erkeprotestanten», som utfordrer nettopp hva man kunne kalle den «luthersk-katolske» arv i Den norske kirke.

Denne eiendommelige inkonsekvens får man tilskrive vennskap og sympati, selvom bladet «St. Olav» undertiden lar en tro at holdningen kan være nokså utbredt i norsk katolsk miljø. En «gammeltroende» lutheraner må minne om den svenske biskop Bo Giertz' ord, når denne «indremisjonsfører» skriver i sin bok *Kristi Kyrka*: «Om kløften mellom Rom og Wittenberg var noen meter, så er distansen mellom den virkelige evangeliske tro og den nyprotestantiske

kulturreligion like vid som avstanden mellom sol og måne. Skulle reformatorene i dag få se tilstanden slik den faktisk er i vide kretser i den protestantiske verden, skulle de som redelige menn bli fylt med virkelig angst for våre sjeler.»

I disse ord kunne det kanskje være gitt visse premisser også for norsk økumenikk? For det finnes vitterlig ennå en understrøm av kirkelig-konfesjonell lutherdom i Den norske kirke; legfolk og prester som, samlet om Bibel og bekjennelse, arbeider for kirkelig fornyelse ut fra den alminnelige kristne tros fylde. Som det var å vente, er disse synspunkter i beste fall svakt representert blant Den norske kirkes talsmenn ved de nystartede samtaler med den katolske

(Forts. s. 13)

Med søkelyset på familien

Det moderne samfunn kjennetegnes av endringer på utallige områder. Vi må stadig ta våre holdninger opp til revisjon. Det som i går var virkelighet, kan i dag plutselig forkastes som uaktuell fortid. Heller ikke samfunnets kanskje mest grunnleggende enhet, familien, har unngått denne skjebne. Den må finne seg i at det settes spørsmålstegn ikke bare ved dens tradisjonelle oppbygning og funksjoner, men endog ved dens berettigelse.

Det er mange symptomer på at familien i våre dager gjennomgår en voldsom endring. Foruten de vanlige oppløsningstendenser som flere skilsmisser og færre fødsler, trekker enkelte frem isoleringen av kjernefamilien — familien bestående av mor, far og barn — som et typisk fenomen for vår tid. I vårt vestlige samfunn er kjernefamilien blitt stående igjen som den siste skanse; her skal menneskene finne tilfredsstillende for sine følelsesmessige behov, her skal barnet få sin første oppdragelse . . . Det blir da store krav vi stiller til enheten. Båndene til den øvrige familie blir revet over p.g.a. den bevegelighet som kreves både geografisk og sosialt, av individ og kjernefamilie i det moderne samfunn.

Vi kan ikke unnlate å sette denne utviklingen i forbindelse med to alvorlige problemer vi til stadighet møter — de eldres forlatthet og følelse av unyttighet sammen med det faktum at mange foreldre simpelthen ikke makter å gi sine barn all den tid og oppmerksomhet de gjerne ville. Ja, det sies t.o.m. at i enkelte boligstrøk ser man nesten ikke eldre mennesker! Selv om man ikke ville hevde at besteforeldrene fra nå av skulle ta det hele og fulle ansvar for den oppvoksende slekt, vil vel likevel mange være enige i at generasjonene er kommet på for stor avstand fra hverandre. Årsakene er ofte praktiske — avstander eller rett og slett mangel på generasjonsboliger. En boligpolitikk som i stor grad begrenser seg til dårlig isolerte og trange blokk-leiligheter oppmuntrer jo slett ikke til en «utvidet» familie.

«Den kristne families rolle i verden av i dag» er tema for Bispesynodens femte generalforsamling neste år. Det er et meget viktig spørsmål Kirkens ledere da skal ta opp. Men spørsmålet kan ikke drøftes på en tilfredsstillende måte uten at de alvorlige og dyptgripende problemer familien selv opplever, blir gitt en grundig behandling. Fordi en bispesynode representerer hele Kirken og ikke bare den vi kjenner, kan vi håpe på et mer romslig familiebegrep enn det vi selv etterhvert er blitt fortrolig med. Dette familiebegrep er ikke bare eksklusivt overfor dem som ikke har noen plass der, det er fremfor alt sørgelig fattig!

ITALIA

I den stille uke ble to skriv fra paven offentliggjort i Roma, det ene til biskopene, det andre til geistligheten forøvrig. Det ene legger vekt på biskoppelig kollegialitet og «samhold og solidaritet hos hele presteskaper.» Det andre — til geistligheten — fremhever kallets verdighet og presteskapets livslange engasjement i Guds tjeneste, og betoner de ulikheter som eksisterer mellom legfolkets og prestandens kall.

Dokumentet inneholder et langt avsnitt om sølibatet som et «avkall» som Den romersk-katolske kirke «har ønsket og fortsatt ønsker . . . for alle dem som mottar prestekallets sakrament for Guds Rikes skyld.»

The Tablet

GUDSTJENESTE I AUSCHWITZ

Programmet for pavenes Polen-besøk i pinseuken (2.—9. juni) begynner å ta form. Blant annet er det planlagt en høytidelig gudstjeneste i den tidligere konsentrasjonsleiren Auschwitz. Paven ønsker også å få anledning til å be ved minnesmerket for pater Maximilian Kolbe, som ble saligkåret i 1972.

KNA

PORTUGAL

Landets biskoper har sendt ut et hyrdebrev i anledning de politiske og økonomiske kriser som har fulgt i kjølvannet av revolusjonen i 1974. De fremholder at hvis demokratiet i landet skal overleve, må det gjøres en innsats for solidaritet og respekt for menneskeverd. De oppfordrer det katolske legfolk til å påta seg større ansvar for gjennomføringen av samfunnsreformer og for en «mer rettferdig fordeling av velstanden», og gir et varsko om at den frihet som ble vunnet i 1974 ikke er kommet samfunnsutviklingen til gode. Videre kritiserer biskopene den materialisme som har sin rot i marxistiske ideologier, så vel som i kapitalismens forbrukersamfunn. «Demokratiets verd, ifølge Kirkens lære, ligger i respekten for menneskets rettigheter og enkeltindividets verdighet og ansvar.»

The Tablet

JEAN PAILLARD ÆRESDOKTOR

Det teologiske fakultet i Uppsala har besluttet å utnevne dominikanerpater Jean Paillard til æresdoktor ved universitetet. Bakgrunnen for utnevnelsen er dels hans teologiske forfatterskap, dels hans akademiske undervisning.

Promosjonen finner sted 8. juni i Uppsala.

Katolsk Kyrkotidning

Isolasjon og kommunikasjon

de største problemer i nord

Søndag 27. mai blir biskop Goebel vigslet av paven i Peterskirken. To uker senere — 10. juni — vil han formelt innsettes i sitt embede av den apostoliske delegat for Norden, erkebiskop Joseph Zabkar. Biskopene Gran og Schweser skal også delta i høytideligheten.

Ved selve bispevielsen i Roma vil selvsagt flere fra Norge være tilstede. Den nordiske bispekonferanse er representert ved sin formann, biskop Gran. — Den katolske kirke i Tromsø er for tiden under restaurering, men man håper i det lengste at innsettelsen likevel kan foregå der.

Før den nyutnevnte biskop forlot landet, fikk «St. Olav» noen ord med ham pr. telefon.

— *Kom bispeutnevnelsen overraskende på Dem?*

— Bispeutnevnelser kommer alltid overraskende — det har vi jo erfart mange ganger!

— *Hva er Deres kommentar til den nye kirkerettslige status Nord- og Midt-Norge nå har fått?*

— På sett og vis er den nye kirkerettslige status en videreføring av planen om «Nordpolmisjonen» som ble realisert i midten av forrige århundre. I Norge har man hatt en noe annen utvikling enn i de andre skandinaviske land når det gjelder vår kirkes tilbakevenden etter reforma-sjonen: Ikke fra sentrum til periferi, men omvendt.

Bestemmelsen som nå er kommet, er jo en virkeliggjørelse av forslaget fra de norske overhyrder i 1977 om Den katolske kirkes fremtid i landet. Forslaget ble støttet av Den nordiske

bispekonferanse, men det siste ord hadde Roma og ikke vi.

— *Hvilke er de største problemer Den katolske kirke i nord er stilt overfor?*

— Isolasjon og kommunikasjon. Det har preget og preger jo hele Kirken i Skandinavia, men i særdeleshet Kirken i nord. Enkelte forbedringer i samarbeidet med Midt- og Syd-Norge har skjedd, men de kan ikke helt fjerne de problemer som faktisk er der. Man må også vise stadig årvåkenhet så ikke menneskelig treghet får lov til å snike seg inn.

— *Kan det faktisk at Nord-Norge igjen har fått egen biskop hjelpe på vanskelighetene?*

— En biskop vil nok styrke følelsen av at Kirken ikke er en tilfeldig sekt, men del av en større helhet. Opplevelsen av å være forbundet med sentrum blir nødvendigvis større. Det er også et uttrykk for dette når vielsen skal skje i Roma og ikke her.

— *Hvilke oppgaver bør prioriteres i fremtiden?*

Vi må nettopp prøve å komme ut av isolasjonen — og dessuten gi de troende følelse av samhörighet med Kirken og styrke deres identitet som katolske kristne. Jeg har da også tatt som valgspåk «Iter para tutum» — «Gi oss sikkert leide»; en bønn til Gud og en oppgave for hver enkelt og for meg selv.

— *Hvordan forbereder man seg til en bispevielse?*

— Helst skulle man ha mindre å gjøre enn det jeg har i øyeblikket. En retrett må nok til, men hvordan jeg skal få det til vet jeg ennå ikke.

ebn

NEI TIL DISKRIMINERING

Den norske kirkes bispemøte i vår uttrykte bekymring over den fordømmende og kritiske holdning som mange nordmenn viser overfor folk av annen rase. Biskopene mener dette er uforenlig med Kristi kjærlighet og omsorgen for medmennesker kirkens Herre kaller til. Biskopene mener innvandrere av annen tro må få rimelige vilkår for sin gudsdyrkelse. En komite skal forberede en grundigere behandling av kirkens plass i arbeidet for innvandrere til høstens bispemøte.

Vår Kirke

Fremtid for de eldre

Problemene med den stadig stigende gjennomsnittsalder i arbeidsstyrken vil bli tatt opp til drøfting på Den internasjonale arbeidskonferansen som ILO organiserer i juni i år i Genève. Som bakgrunn for denne debatten har ILO sendt ut en rapport (*Older Workers: Work and Retirement, Report VI (1)*), ILO, Genève), som understreker tre viktige problemområder:

1. Nødvendigheten av likerett for eldre arbeidstakere, både når det gjelder arbeidsvilkår og muligheter for å gjøre karriere og skifte jobb.
2. Større vern av eldre arbeidstakere og tilpasning av arbeidet til deres evner og kunnskaper.
3. Mer fleksible pensjonsordninger.

Hensikten er at debatten på Arbeidskonferansen skal lede til foreløpige forslag om nye internasjonale retningslinjer på disse felter, og at emnet skal tas opp til fornyet behandling på Arbeidskonferansen i 1980.

ILO-Nytt

Internasjonal økumen og karismatiker besøker Norge

Han heter Massimiliano MIZZI, er malteser/italiener, fransiskanerpater og hjemmehørende i Assisi hvor mange nordmenn alt har truffet ham.

I 750 år har mennesker fra hele verden valfartet til den hellige Frans' grav i middelalderbyen Assisi, og byen var blitt et økumenisk sentrum alt flere år før det annet Vatikan-konsil. Leg og lærd hadde satt hverandre stevne der og begynt en dialog, og på helgenens festdag, 4. oktober 1962, reiste pave Johannes XXIII til Assisi for å be for konsilet som da snart skulle begynne. Det siste pavebesøk fant sted i november i fjor: Like etter sin utnevning foretok pave Johannes Paul II sin første reise som pave, den hadde Assisi som mål, og befolkningens jubel var grenseløs da Vatikanets helikopter feide over hus-takene og dalte ned foran inngangen til den hellige Frans' basilika.

I årene etter konsilet har antall besøkende i Assisi øket kolossalt. En klok biskop forsto at der krevdes en forholdsvis ung og dynamisk fransiskaner for å ta imot hele verden og fortelle, ja om mulig levendegjøre den hellige Frans' ånd og liv, og for seks-syv år siden ble pater Mizzi utnevnt til generalsekretær for det biskopelige sekretariat for økumenisk arbeide i Assisi. Siden da er hans liv blitt en stadig mer verdensomfattende virksomhet med Assisi som det inspirerende sentrum. Danmark og Sverige har han alt besøkt flere ganger, radio og fjernsyn har gjort opptak og aviser og tidsskrifter har trykt hans foredrag. Spesielt i Sverige har han mange unge venner, hvert år kommer grupper til Assisi hvor disse ofte ateistiske ungdommer får tankevekkende og givende opplevelser takket være pater Mizzi.

Og oppgavene vokser stadig. Paterens motorsykkel fyker langs gatene og bil og fly har alt ført ham til de fleste europeiske land og fjerne verdensdeler. Likevel har han alltid tid når en treffer ham, og han kan også gå på sine ben, med blemmer og gnagsår når det gjelder. Det beviste han for eks. under freds- og forsoningsmarsjen fra Assisi til Roma i påskeuken 1975. Også norske deltakere var med på den 180 km. lange fotturen, de har neppe glemt strabesene, men aller mest husker de nok samhørigheten, gleden, fryden ved ankomsten til St. Peterskirken i Roma påskeaften.

Pater Mizzi har senere organisert og deltatt i en rekke fredsmarsjer med unge og eldre fra all verdens land.

I mai i år besøker pater Mizzi Norge for første gang. Han ankommer 16. mai og skal oppleve den 17. mai på Karl Johan i Oslo. Barnetoget og folkelivet om formiddagen er jo vel verdt et besøk, utover ettermiddagen og kvelden derimot... Men han er nok vant til selsomme nasjonale manifestasjoner. Allerede tirsdag 22. mai drar han videre, det er planlagt besøk i Bergen, Molde, Trondheim og videre nordover, helt til Nordkapp! A propos Nordkapp: Neppe mange vet at de deroppe, i verdens nordligste kommunelokale finner en statue av den hellige Frans. For et par år siden fikk to unge assisanere en billedhugger på hjemstedet til å modellere Frans. Så satte de seg på en gammel motorsykkel med statuen mellom seg og kjørte avsted. Bare vel over Alpene knakk sykkelen sammen under dem. Etter en uberegnet dyr reparasjon fortsatte de, men da uten det tunge hylster som skulle ha beskyttet sta-

Da pave Johannes Paul II besøkte Assisi i november 1978 viste han stor interesse for det økumeniske arbeide som gjøres der. Her overrekker pater Mizzi paven et album med tekst og bilder fra denne virksomheten.

tuen på ferden. Det lille grann ekstratøy de hadde med seg ble tullet beskyttende om Frans, og etter diverse harde tårner nådde de målet, sultne og forfrosne. Men statuen var hel og ble overrakt Nordkapp's ordfører som takket rørt og anbragte den på en fremtredende plass. — —

Pater Mizzi vil altså følge i den hellige Frans' fotspor nordover, og overalt vil han gjerne treffe katolikker og andre som måtte være interessert i å høre nytt fra den religiøse verden utenfor stuedøren, og knytte kontakter med en prest som alle snart vil oppdage blir en hjertelig venn. Pater Mizzi har middelhavsmenneskets varme og fine kultur inkarnert i sitt vesen. På øya Malta fikk han to morsmål, engelsk og italiensk. Malteser-ridder ville han ikke bli, det var en italiensk helgen som skulle inspirere hans liv, den hellige Frans fra Assisi.

Som et ledd i det økumeniske arbeide i Assisi har den nåværende biskop der stilt en av byens vakre, gamle kirker, San Gregorio, til disposisjon for ikke-katolske kristne som ønsker å holde sine egne gudstjenester. Pater Mizzi ordner også med dette.

Underlig er det i sannhet å få oppleve i våre dager hvilken appell den hellige Frans' budskap har også til ikke-kristne mennesker. Muhammedanere, buddhister, afrikanere med forskjellige riter, de samles omkring helgenens grav, ber sammen med kristne, og oppfyller den profeti han uttalte da han døende velsignet sin elskede by nede fra sletten: «Velsignet av Herren være du, hellige by, trofast mot Gud, for ved deg skal mange sjeler bli frelst, og i deg skal mange tjenere av den Høyeste bo, og fra deg skal mange bli utvalgt til det høyeste Kongerike!»

Den Hellige Frans er blitt en profet for vår tid, ja sikkert for alle tider. Men han fulgte ikke den parole som er blitt nesten et slagord hos oss i disse dager: Å realisere seg selv. Han realiserte KRISTUS i sitt liv. Og all den kjærlighet han fikk av Kristus var han som vel ingen annen i stand til

å gi videre, ikke bare til menneskene, men til dyrene, til naturen. For 750 år siden levet tidens største økolog!

Det er nå en del år siden den karismatiske vind begynte å blåse innover de kristne deler av Europa, og det var naturlig at pater Mizzi med sitt åpne sinn og sin rike evne til formidling straks begynte å undersøke de potensielle verdier der. I Roma samlet etter hvert tusener av katolske og andre kristne seg med Pave Paul VI's velsignelse til karismatisk pregede gudstjenester, og det skulle snart vise seg at karismatiske grupper med sin spontanitet bragte med seg nytt liv, mer frigjort og glad samhörighet i messer, foreninger, fredsmarsjer og andre manifestasjoner.

Pater Mizzi begynte straks på hjemstedet, en professor i katolsk teologi ble tilkalt fra Roma for å holde foredrag i Assisi om den karismatiske bevegelses opprinnelse og utvikling. De derværende kapusinerpatere stilte sin største foredragssal til disposisjon og ukentlige møter samlet fort flere og flere interesserte. Karismatiske gaver, Den hellige ånds virke på en konkret måte, hva kunne det innebære?

Pater Mizzi har nå erfart i Italia og mange andre land at de forskjelligste mennesker kan motta sin spesielle nådegave når de selv vil og ber om det, og realisere dette Åndens kall på en eller annen måte. Flere ganger har pateren uttrykt sin overbevisning om at Den hellige ånd er virksom på en særlig måte i vår tid.

Med sin iver og umiddelbare medmenneskelighet vil pater Mizzi forhåpentlig kunne overbevise også oss kalde og forsiktige nordboere om at nyskapelse ved Åndens hjelp er mulig — kanskje til og med innenfor messens faste rammer. En karismatisk messe er så preget av glede, av forventning, at det gir seg utslag, ikke bare i et formelt håndtrykk, men i smil og omfavnelser (!), ja det hender at mange løper opp mot alteret når messen er slutt og gir presten en klem! Huttetuuuu vil mange si. Og

ASSISI OKTOBER 1978

Var det St Francisus
var det St Martin av Tours
noen legender sier St Georg
— som steg av hesten:
opptattheten

og
delte sin beskyttende kappe
(med
den trengende)

alle vet det er
enhver
at det er hvergang
enhver
frivillig deler (og
tar imot)
tid er kjærlighet

kanskje var det oss
som idag stiger av vår
travelhet

og
deler tid
(med
den trengende)

Pilegrimer

dette passer jo ikke for alle. Men hvem vet om ikke mange også her venter på en fornyelse, på et nytt og virksomt Åndens liv?

Med den enorme tilstrømning til Assisi av pilegrimer og andre fra hele verden, er det ikke rart at både økumeniske og karismatiske bevegelser har fått fotfeste der, i den hellige Frans' egen by. Det er vel nettopp i hans ånd at disse tidens strømninger nå vekker så mange mennesker og gjør kristendommen ny og spennende for unge og gamle. (Forts. siste s.)

Uformelt møte med Mette

Jeg er egentlig imot den tendens i vår tid at psykiatere og psykologer fremsettes som forvaltere av «evige sannheter» sier Mette Nygård, selv psykiater. Og som en naturlig følge av dette er det da heller mennesket Mette Nygård vi møter her, enn legen.

— Du er konvertitt. Kan du si litt om hvorfor du valgte å bli katolikk?

— Når jeg idag ser tilbake på min konversjon så må jeg nok si at de religiøse beveggrunnene var iblandet opposisjon til omgivelsene. Jeg var 21 år den gangen, og tilhørte en generasjon som — satt på spissen — var for ung til å være mot-dagister og for gammel til å bli m-l'ere, og det å bli katolikk var det mest ekstreme jeg kunne finne på.

Min første kontakt med Kirken fikk jeg under et ferieopphold i Italia. Jeg ble syk der, og noen ordenssøstre tok hånd om meg. Særlig likte jeg messen godt, og den ble vel egentlig det utslagsgivende for min konversjon.

— Du ble katolikk i midten av femtiårene, altså ikke lenge før Det annet Vatikankonsil. Hvordan opplevde du, som relativt fersk katolikk, de veldige endringer dette kirkemøtet medførte?

— Jeg var så heldig å oppholde meg ett år i Roma under konsilet, og fikk det hele på svært nært hold. Sammen med en del andre fulgte jeg undervisningen på et katolsk universitet. Vi var så opptatte av selve konsilet og de dokumentene som kom etterhvert, at jeg ikke kan si at jeg opplevde en så veldig stor overgang fra før-til-etter-konsiliær tid. Forandringene og fornyelsen ble opplevd som noe positivt.

— Dette sammen med kontakt med andre såkalte katolske land, har altså hjulpet deg til å finne din identitet som katolsk kristen?

— Ja, det synes jeg. Jeg har arbeidet på sykehus i jordbruksdistrikter både i Irland og Spania. Der var troen en aktiv del av det daglige både når det gjaldt liv og død. Ikke minst gjorde menneskenes naturlige holdning til døden inntrykk på meg.

— Har du inntrykk av at Kirken gjør nok for å møte konvertittene?

— Her må jeg begrense meg til min egen erfaring siden jeg ikke har særlig kjennskap til situasjonen idag. Den gang jeg konverterte, følte jeg igrunnen at vi fikk det nødvendige — bl. a. gjennom Katolsk Studentlag og dominikanernes foredragstilbud i Katolsk Forum. Utslettelig inntrykk gjorde mitt første møte med min nye sogneprest pater Bzdyl etter konversjonen. Tynget av studens alvor ventet jeg nok noen høytidelige velkomstord. Istedet kom det ganske tørt: «Ja, nu har De forspilt alle Deres sjanser til at blive bispinne!»

— Mange av oss kan vel ha problemer med å forene en viss søndagskristendom med hverdagslivet. Har du gjort deg noen tanker om det?

— Jeg synes det fremdeles er vanskelig helt å integrere min tro i dagliglivet.

— Selv er du psykiater. Har din kontakt med Kirken hatt konsekvenser for nettopp dette yrkesvalget?

— Ja, absolutt. Hadde jeg ikke vært katolikk, ville jeg blitt gynekolog!

— Finnes den «kristne psykiater»?

— Begrepet «kristen psykiater» benyttes jo av folk, og da tenker de

gjørne på en psykiater som både er såkalt personlig kristen og som dessuten tilhører landets offisielle kirke, nemlig statskirken.

— Selv om man kanskje ikke driver spesiell kristen psykiatri, får ikke likevel ens livsnormer og etiske prinsipper en viss innvirkning på kontakten med pasientene?

— Fordi psykiatrien har så direkte å gjøre med menneskenes dagligliv, og fordi psykiateren så mye bruker seg selv som person i behandlingen, er det klart behandlingen blir farget av terapeutens verdisystem — selv om man hverken nevner Gud, Freud eller Marx. Og i den grad ens religiøse overbevisning er integrert i ens eget dagligliv vil nok dette prege kontakten med pasientene.

— Det katolske menneskesyn er ofte blitt fremhevet som mer omfattende og realistisk enn det vi kanskje møter hos andre kristne. Er du enig?

— Ja, jeg tror det stemmer. Det katolske menneskesyn i beste forstand har mer forståelse og toleranse for menneskenes svakheter enn f. eks. et

Nygård

strengt puritansk eller lavkirkelig syn. Jeg opplever det kort sagt som «høyt under taket» i Den katolske kirke.

— *Har vi ikke i stor grad mistet sansen for det overnaturlige, det religiøse?*

— I tradisjonell kristen forstand har vi vel det. Velkjent er jo den voksende interesse for østerlandske religioner, transcendentale meditasjon og lignende; og kanskje på den motsatte side — interesse for og tro på naturmedisin og håndspåleggelse. Begge deler kan sees som uttrykk for en ubevisst søken etter noe i livet som går hinsides fornuften. Jeg er forresten forbauset over hvor sjelden religiøse spørsmål dukker opp i samtalene med pasientene.

— *Har du inntrykk av at vår holdning er iferd med å bli mindre fordomsfullt til psykiatri og psykologi?*

— Jeg håper det. Men det er fortsatt et enormt problem, og da særlig for mange pasienter som har vært innlagt på psykiatriske klinikker og sykehus. De føler seg ofte utstøtt fra det «normale» samfunn når de kommer ut igjen. En del kan vel skyldes deres egen frykt, men jeg tror det fortsatt eksisterer mange fordommer i miljøet overfor mennesker med psykiske problemer.

— *Hva kunne du ønske anderledes?*

— At de som har fordommer mot mennesker som har vært innlagt på psykiatriske institusjoner, kunne spandere å tenke gjennom én eneste gang hvordan de selv ville føle det hvis de befant seg i en lignende situasjon.

Else-Britt Nilsen

FRA OLE SÆVERUDS BOK:

«En rundsnipp knappes bak»

I gammel tid måtte mennene henge våpnene fra seg før de fikk komme inn i kirken. Inngangen heter fremdeles våpenhuset! Det var vel opprinnelig en dyd av nødvendighet. Men etterhvert ble det et tegn på Guds fredsvilje med menneskene. Fra fiendskap og krig trådte de inn i en verden hvor det hersket kjærlighet, hvor alle ville hverandre vel. Det eneste en kan se av «våpen» i vår tid på det sted, er en og annen paraply. Hvis en da ikke er synsk og ser slikt som andre ikke får øye på. Da ser en at våpenhuset hver helg er fullt av menneskevirkelighet som ikke lenger aktes verdig til å tre fram for Gud, enda det er han som har skapt det. Munterheten, for eksempel. Den forestilling er blitt smuglet inn i oss at Gud ikke tåler en hjertelig latter i sitt hus. Et bittelite smil, kanskje, men det er toppen. Hodet må vi også henge fra oss før vi går inn til møtet med Gud, enda det grandgivelig er han som har gitt oss det. Kanskje det er derfor vi så ofte har besvær med å ha hørt det vi hørte? Tenk så etter hva resten av kroppen har måttet betale for sin inngangstillatelse. I våre kirker får den ikke engang knele. Bare prøv!

Vi har noe som heter sakristiet også. Jeg kjenner mange av prestene. Jeg vet at man kunne ha ventet meget fra den kanten. Men når de kommer på stolen, så er de ikke det de er, men ett eller annet som de tror at de må være i Guds hus. De selv er blitt igjen i sakristiet. Den merkelige idé har besatt oss at skal Guds ord lyde purt og rent, så må presten lamme sin egen tunge. I stedet for at vi skulle si: Å, Hellige Ånd, her har du hele mitt orkester, spill hva du vil! Dette gjelder like meget de små som de store begavelsene. Anden trenger røsten, språket, temperamentet, våre erfaringer fra et ikke altfor beskyttet liv, vår personlige egenart, etter at han har rensset den for egen-

heter, kort sagt: det som på menneskesiden gjør oss til brukbare formidlere for det guddommelige. Innholdet i våre prekenes er gitt. Ingen ting kan vi tilføye. Ingen ting bør vi trekke fra. Den tro som forkynnelsen krever for å bli til liv, kraft og salighet, har Helligånden med seg til frikostig utdeling. Geistlig beskjedenhet er derfor like malplassert som ditto hovmod.

Både i kirkebenken og her oppe har vi altså vennet oss til å tre ut av vår menneskelige virkelighet på god og vondt når vi skal møte Gud. Til tross for at det nettopp er vårt virkelige liv Gud begjærer. Mulighetene som syndene, Guds-lengselen som redselen for Den Hellige, kropp og sjel. Gloen fra himmelen, så trofast vottet av kirke-asken, vil blusse høyt når den får det eneste nøre den kan bruke, ekte, uforstilt, jordisk menneskeliv.

Noen vil brenne seg på den ilden og flykte langt bort. Men mange av de kirkefjerne vil den dra til seg og gjøre dem varme og lysende. Og de trofaste, vante og stillferdige kirkegjengerne vil takke og prise og love Gud så det høres i himmelen og på jorden. På s. 14 anmeldes boken.

Døpefonten i Kristus Kongekirken i Narvik

Av Magnus Pettersen

Av og til kommer en inn i kirker, hvor interiør, arkitektur og kunstnerisk utsmykning danner et organisk hele. Rommet — i seg selv — gir undervisning i vår tro. Nettopp slik er Kristus Kongekirken i Narvik blitt. Det vakre kirkerommet, skapt av arkitekt Harry Gangvik, Tromsø, og den kunstneriske utsmykning som Agnes Mann fra Poppenhausen i Vest-Tyskland har tilført det, er enestående her til lands.

Materialene, — tegl, tre, bronse, marmor, skifer, tekstiler, — og den utforming de har fått, smelter harmonisk sammen.

Agnes Mann sa før hun begynte arbeidet: «Det er utrolig hvor lite det moderne menneske kjenner til Den Hellige Skrift». — Og i samme forbindelse uttalte hun: «Mennesket kan ikke oppfatte sine omgivelser, hverken konkret eller abstrakt, — i annet enn bilder. Det er grunnen til at jeg fremstiller det sentrale i vår tro figurativt. Vi må ikke glemme at *Ordet ble kjød!*» Kunstnerinnen har derfor grepet tilbake til den romanske periode og hentet sine forbilder derfra.

Blant kunstverkene i kirken regner

Agnes Mann døpefonten som sitt hovedverk, og som hun skrev i et brev: «I og med mine arbeider i Kristus Kongekirken i Narvik føler jeg meg først som moden kunstner.»

Døpefonten er skåret ut av fauskemarmor, og de grå og lyserøde fargesjatteringene i materialet står godt til det grå gulvet av altaskifer og de mørkerøde teglsteinsveggene. Døpefonten er gitt en anselig størrelse. Dette for å minne oss om den betydning Dåpens Sakrament har for vårt liv. Agnes Mann anførte også at i fremtiden vil kanskje de fleste dåpskandidater være voksne mennesker!

I åtte felter rundt fontens øvre del har kunstnerinnen satt inn bronserelieffer som tydelig og klart fremstiller den plass vannet og dåpen er gitt i Den Hellige Skrift:

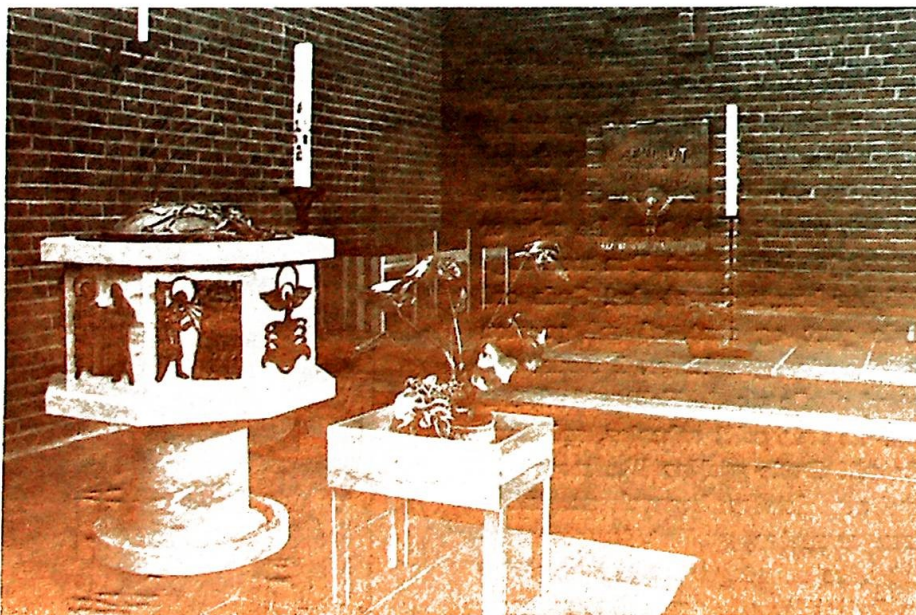
1. I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden. Og jorden var øde og tom, og det var mørke over det store dyp, og Guds Ånd svevet over vannene.
2. Da det led mot kvelds, kom duen til ham (Noa) og hadde et friskt oljeblad i nebbet.
3. Og Herren sa til Moses: Gå frem

for folket, og ta med deg noen av Israels eldste, og den stav som du slo i elven med, ta den i hånden og gå! Se jeg vil stå der foran deg på klippen ved Horeb, og du skal slå på klippen, og der skal flyte vann ut av den, så folket får drikke. Og Moses gjorde således, så Israels folk så på det.

4. Men da Jesus var døpt, steg han straks opp av vannet, og se himmelen åpnet seg for Ham, og Han så Guds Ånd fare ned som en due og komme over Ham. Og se, det kom en røst fra himmelen som sa: Dette er min Sønn, den elskede. Han har all min yndest.
5. Jesus svarte henne: «Dersom du kjente Guds gaver og dersom du visste hvem det er som ber deg om vann, da ville det være du som bad ham, og han skulle gi deg vann fra levende kilder.
6. Peter steg ut av båten og gikk på vannet bortover mot Jesus. Men da han så hvor det blåste, ble han redd og begynte å synke, og skrek: «Herre, redd meg!» Straks rakte Jesus hånden ut og grep fatt i ham: «Hvor lite tro du har!» sa han til ham. «Hvorfor tvilte du?» Og som de steg opp i båten, la vinden seg. Men de som var ombord, kastet seg ned for ham og sa: «I sannhet Du er Guds Sønn!»
7. Atter sa Jesus til dem: «Fred være med dere. Som Faderen har sendt meg, sender jeg dere.» Som han sa dette, åndet han på dem og la til: «Motta Den Hellige Ånd!»
8. Nei, ifør dere vår Herre Jesus Kristus, og ta ingen hensyn til den syndige naturs begjær.

Dekslet over døpefonten har også et motiv, hentet fra Den Hellige Skrift:

Som en hjort lengter etter bekker med rennende vann, slik lengter min sjel etter deg, min Gud.

Fra Kristus Kongekirken i Narvik. (Foto: Rudolf Artz.)

Om frivillig innsats

Det finnes en god del sannhetskorn i Rudi Kessels' innlegg i St. Olav av 7. april d.å.

Jeg er bare redd at artikkelen vil virke mot sin hensikt, og da av to helt bestemte grunner: Sannhetskornene forsvinner i en pessimistisk tone, og problemet angripes i den gale enden:

Vi får oss forelagt noen eksempler på arbeid som idag drives i vårt bispedømme og som står i fare for å måtte nedlegges av mangel på ledere, og institusjoner som må nedlegges uten at noen lengere reagerer, og ikke minst antydes en generell handlingslammelse i alt frivillig arbeide. Man kunne bli knust av mindre.

Mot all denne pessimistiske vandrings mot stupet, nevnes to hjelpemidler: I en kort setning nøkkelordet «generell bevisstgjøring» — og takk for det — og så går vi over til «betalt innsats» og forblir der.

For en som vitterlig blir betalt for en oppgave i Kirken, må det være lov å si nokså bestemt at en slik betalt innsats ikke løser noe problem i seg selv. Enhver oppgave i Kirken, den være seg betalt eller ikke — er en frivillig sak, et kall, en tjeneste, et embede i et fellesskap. Dette fellesskap holdes bare sammen i den grad vi er oss bevisst vårt egentlige oppdrag som Kirke, menighet eller gruppe, dvs. å være Kristi vitner i samfunnet rundt oss.

Skal vi så angripe problemet fra den rette enden, kan vi bare begynne med å spørre oss selv om vi idag fyller dette oppdraget, og om vi i 80/90 årene vil ha en rimelig sjans til fortsatt å fylle det.

Skal vi tro Rudi Kessels prognose, må svaret bli nei fordi hans løsning med betalt innsats ikke er noe annet enn å «sette en ny bot på et gammelt klede» — og de fleste av oss vet hvor det bærer hen. Prognoser er en utmerket ting, og så i kirkelig sammenheng, men bare i den grad de sporer til nytenking og mot, til å ta de problemer prognosen antyder, som en utfordring. Enhver annen behandling av prognoser fører enten til handlingslammelse, eller til et lappeteppes av nødlosninger.

Betalt innsats vil i så fall bare bli en av de mange uholdbare «nye lapper» vi altfor ofte tyr til, og hva som verre er: vi kan komme i skade for å skape

en ny gruppe halvoffisielle kirkelige individer, på siden av fellesskapet, som kan være med å dominere, og ta med seg den siste rest av frivillig innsats og personlig initiativ i dragsuget.

Hva kan vi så gjøre med et problem som vitterlig er der?

Angriper vi det fra den rette enden, må vi begynne med å rydde opp i eget bo:

- Spørre oss selv *hva* vi driver med, for å nå *hvilket* mål.
- Spørre om noe av det vi driver med, og de midler vi bruker er bevaringsverdige eller med fordel kan kastes og glemmes.
- Spørre oss selv om de *virkelige* grunner til at den frivillige innsats blir mindre og mindre, og for all del ikke slå oss til ro med at det hele er et økonomisk spørsmål.

Det finnes faktisk ennå mennesker som gjerne gir omtrent alt hvis de bare får en oppgave som blir tatt alvorlig, virkelig alvorlig. Men all frivillig innsats blir ennå idag betraktet som en slags «lissom-innsats» i Kirken. Den blir nok ved passende anledninger behørig berømmet og takket for, men riktig anerkjent er den ikke, hverken av dem som utfører den eller av alle de andre som fylt av beundring ser på disse geskjeftige personer som gir av sin tid og sine penger for «å hjelpe de få som har sitt egentlige oppdrag i Kirken». Med andre ord: intet spesielt inspirerende utgangspunkt for frivillig innsats.

Med en slik tankegang forsvinner også ideen om et fellesskap, et felles ansvar, et felles oppdrag, stille og rolig ut bakdøren. Og *uten* denne ideen, kan vi gjerne fortelle folk at «hvis de vil ha en vare, må de betale for den», vi kan ansette og betale en eller ti personer, og det vil ikke hjelpe det aller ringeste.

Det eneste som hjelper er at vi alle, både den siste rest av «slitne» frivillige og det ikke mindre «slitne» presteskap, i fellesskap ser litt på våre «prinsipper», vår holdning til det arbeide vi gjør, de metoder vi bruker og det mål vi arbeider mot.

En menighet, eller gruppe som har mot til en slik selvransakelse, vil da muligens finne, at deres felles oppgave bare kan utføres tilfredsstillende ved at en person betales for å bruke hele sin arbeidsinnsats til å legge tingene til rette og koordinere alle de frivillige tjenestene i menigheten eller gruppen.

Men rekkefølgen må være helt klar:

1. Hva er vår oppgave?
2. Er våre metoder riktige?
3. Hvordan skal vi best løse denne oppgaven?
4. og tilsist, og bare da: trenger vi betalt innsats?

Tilslutt en advarsel: En slik selvransakelse koster noe, og ikke bare i kroner og øre, av både prest og legfolk. En må kvitte seg med diverse prinsipper og soveputer, som en kanskje har satt svært så pris på. En må ta sitt kall og sitt oppdrag som fellesskap meget alvorlig, og det koster alltid noe. Og ikke minst: hvis en påtar seg det ansvar det er sammen å ansette et menneske i full tjeneste i og for fellesskapet, vil det — så paradoksalt det enn kan høres — koste øket frivillig innsats både av leg og lærd. Betalt innsats fritar ingen for ansvar, men i beste fall frigjør den nye krefter og skjulte ressurser.

Bare i den grad en slik betalt innsats av de få kan fore til økt frivillig innsats av de mange, er den berettiget. Og bare i den grad vi er oss bevisst hva vår innsats egentlig dreier seg om, dvs. å være Kristi vitner, kan vi trave trøstigg inn i 80/90 årene.

Bergen, april 1979

Emily G. Holm

Stor og gledelig interesse for Liturgikommisjonens undersøkelse

Liturgikommisjonen, felles for alle tre kirkedistrikter i Norge, sendte i april i fjor ut et spørreskjema til alle menigheter og grupper for å kartlegge liturgisk praksis rundt om i landet, hva som brukes av tekst og musikk, og for å registrere ønsker og behov.

Reaksjonen på denne henvendelse var meget positiv. Mer enn 75 % av landets katolikker er her representert. Svarene viser at langt de fleste menigheter og grupper har regelmessig søndagsmesse. Noen få alternerer med en Ordets gudstjeneste og kommuniionsutdeling. Et forhold som vi vel må være forberedt på vil komme til å endre seg i årene som kommer.

«Lov Herren» er nå innført eller bestilt (3. opplag) av mer enn 90 % av våre menigheter. Det betyr at man vil kunne legge opp til en liturgi som alle vil være kjent med i alle sammenhenger der det er ønskelig.

De fleste ungdomsmesser bruker UNKF's hefte og de fleste barnemesser bruker Harpen.

Av norske messer er Pater Th. Norhelms kjent i alle tre kirkedistrikter, men flere bruker også messer av Pater A. Kulbach, Rolf Østbye og Øystein Vogt.

Forskjellige latinske messer er

i bruk, men alle kjenner den VIII. Få synger dialogen på latin, på norsk synges derimot alle som står i «Lov Herren». Ikke alle har spesifisert hvilke de bruker. Mellomversene mellom lesningene synges av overraskende mange og flere ønsker å begynne med det.

På vårt spørsmål om andre former for liturgi som praktiseres svarte mange menigheter at de ved visse anledninger brukte botsandakter og ellers korsvei, Rosenkrans, Sakramentsandakt og -tilbedelse, meditasjon, bydelsgudstjenester i private hjem og tidebønner.

Bare 1/3 hadde svart angående ønsker og behov. Bortsett fra rent interne menighetsbehov der Liturgikommisjonen ikke kommer inn i bildet, etterlignes det mer inspirerende ritualer for Ordets gudstjeneste, musikk — også for orgel — til mellomversene, gode tekster til botsandakten, nye bønner og også en kort veiledning for selv å kunne lage bønner.

Liturgikommisjonen vil nå prøve å imøtekomme disse ønskene. Kommisjonen arbeider for tiden også med ritualene for Dåp, Ektevigsels og Begravelse. Den lover dessuten å være åpen for nye ønsker og behov som måtte melde seg.

Broen

LITURGISK KALENDER

MAI:

13. **5. søndag i Påsken.** Ap.Gj. 9, 26—31. 1. Joh. 3, 18—24. Joh. 15, 1—8.
14. **Mattias**, apostel, Ap.Gj. 1, 15—17.20—26. Joh. 15, 9—17.
15. Ferial. Ap. Gj. 14, 18—27 (Gr. 19—28). Joh. 14, 27—31a.
16. Ferial. Ap.Gj. 15, 1—6. Joh. 15, 1—8.
17. Ferial. Ap.Gj. 15, 7—21. Joh. 15, 9—11.
18. Ferial eller Johannes I., pave og martyr. Ap.Gj. 15, 22—31. Joh. 15, 12—17.
19. Ferial. Ap.Gj. 16, 1—10. Joh. 5, 18—21.
20. **6. søndag i Påsken.** Ap.Gj. 10, 25—26.34—35.44—48. 1. Joh. 4, 7—10. Joh. 15, 9—17.
21. Ferial. Ap.Gj. 16, 11—15. Joh. 15, 26—16,4 (Gr. 15, 26—16,4a).
22. Ferial. Ap.Gj. 16, 22—34. Joh. 6, 5b—11 (Gr. 5—11).
23. Ferial. Ap.Gj. 17, 15.22—18,1. Joh. 16, 12—15.
24. **Kristi Himmelfart.** Ap.Gj. 1, 1—11. Ef. 1, 17—23. Mk. 16, 15—20.
25. Ferial eller Beda den ærværdige eller Gregor 7. eller Maria Magdalena av Pazzi. Ap.Gj. 18, 9—18. Joh. 16, 20—23a.
26. Filip av Neri. Memoria. Ap.Gj. 18, 23—28. Joh. 16, 23b—28.
27. **7. søndag i Påsken.** Ap.Gj. 1, 15—17.20—26. 1. Joh. 4, 11—16. Joh. 17, 11b—19.
28. Ferial. Ap.Gj. 19, 1—8. Joh. 16, 29—33.

Bønneintensjon for Kirkens misjon:

I mai: La oss be om at massemedias plass i evangeliseringens tjeneste må bli solid etablert i Afrika og Asia.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.: (eng)	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grejsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 21 23 55		9.00	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.:	19.00	11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	sønd.:	9.30	
<i>Florida kapell</i> , Nygaardsgt. 124		19.00	
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19	lörd.: sønd.:	18.00 8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kr'st'ian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Wedemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.:	18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	17.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.30	10.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: sønd.:	17.00 8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i> Finne, tlf. 12 510			Efter avtale
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 B'skopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Fl'integt. 5, tlf. 72 779			11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467			11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	lörd.: sønd.:	17.00 8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	lörd.: sønd.:	15.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsgt. 21, tlf. 52 072			Efter avtale

EN KONVERTITS...

(Forts. fra s. 3)

kirke. Ikke desto mindre burde man på norsk katolsk hold overveie om det kanskje ikke er herfra luthersk kirkefornyelse vil komme til statskirken — hvis den kommer!

Og skulle fornyelsen komme, vil pater Thorns bok såvel for lutheranere som for katolikker være en viktig

teologisk dokumentasjon til forståelsen av det økumeniske problem. For alle som sukker etter kirkenes fornyelse, vil Thorns selvbiografi også være en personlig inspirasjonskilde, idet boken viser hva en ydmyk mann i evangeliets tjeneste kan utrette med «draumer og voner».

SYNKENDE ANTALL KALL

En oversikt som er foretatt i Irland over prester og geistlige antyder at om 25 år vil antallet være skrumpet inn med en tredjedel til under 20.000 hvorav de fleste da vil nærme seg aldersgrensen — hvis den nåværende tendens fortsetter.

The Tablet

Den nordiske valfart til Lourdes

10.—17. august 1979

8 dagers flyreise med full pension

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, på hotel d.kr. 2.300,—

Særpris for syge og handicappede på

«Accueil Ste Bernadette» d.kr. 1.575,—

Valfartsprest: Pater Niels KLÆR, S.J.

Lægen, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP.

Vår kjære søster Maria Michael Schreckenbergs døde på Grefsen, den 14. 4. 79 i en alder av 88 år, etter 64 års virke i Norge. Den avdøde anbefales til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	} Arendal
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	} Bergen
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	} Trondheim
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hønefoss
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tønsberg
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Tønsberg
St. Mikals prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

TIL DERE SOM SKAL TIL ASSISI:

V. Doornik: Frans av Assisi, En profet for vår tid, kr. 37,—.

Frans av Assisi: Solsang, oversatt av C. Fr. Engelstad, illstr. av Veronica Leo, kr. 36,—.

Johannes Jørgensen: Den Hellige Frans af Assisi, kr. 37,—.

Brown: The Little Flowers of St. Francis, kr. 18,50.

Timmermanns: The Perfect Joy of St. Francis, kr. 20,—.

Chesterton: St. Francis of Assisi, kr. 15,—.

Assisi — English Guide-Book, kr. 14,50.

Assisi — Stadtführer, kr. 14,50.

Nesta de Robeck: The Life of St. Francis of Assisi, kr. 17,50.

Gerhard Ruf: Franziskus von Assisi, kr. 48,—.

Giotto: Vita Di S. Francesco, 28 reproduksjoner, kr. 29,—.

Giotto: 29 reproduksjoner av fresker fra Assisi, kr. 18,—.

Assisi — 180 coloured plates, kr. 44,—.

L'Umbria — con Grande Pianta Della Regione, kr. 24,—.

HUSK VÅRT STORE UTVALG I KORS, KRUSFIKSER, TAVLER OG MEDALJONER TIL I.KOMMUNION OG KONFIRMASJON.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

film:

SKARP-SKYTTEREN

Dagens intellektuelle radikale har ofte lett for å bruke sterke ord når standpunkter skal bekjentgjøres. Så også med denne filmens hovedperson. Han er en ung, lovende journalist i en København-avis. Vi befinner oss i Danmark noen år frem i tiden. Landet har nettopp ved en folkeavstemning vedtatt å sette i drift sitt første atomkraftverk. Vår journalist-venn er sterk motstander av atomenergi, og står frem i fjernsyn og sier at man bør ikke vike tilbake for fysisk vold mot medmennesker for å stoppe atomkraften i Danmark. Så langt er alt velkjent, og ikke særlig oppsiktsvekkende. Sterke uttalelser er vi vant til, uten at de behøver å omsettes i praksis. Men i dette tilfellet er det en av seerne som tar ham på ordet. Denne tv-titteren er ingen intellektuell, men tvertimot en handlingens mann, som også er meget flink til å skyte.

Dermed er opptakten unnagjort. Vår skarpskytter begynner å sette makt bak kravene. Han er nemlig selv atom-motstander. Han gir anonym beskjed til København-journalisten at han vil skyte ned uskyldige mennesker inntil myndighetene omgjør sin atom-beslutning. To mennesker blir skutt og politiet jakter intenst på skarpskytteren. Journalisten, som har satt det hele i gang, står mellom to sterke interesser. På den ene siden befinner skarpskytteren seg. Han har omsatt journalistens ord i praksis. På

den annen side finner vi myndighetene, som presser hovedpersonen til samarbeide for å få slutt på terroren.

Filmens tema er interessant. Vi får et ekte og fint portrett av journalisten og hans dilemma, samtidig som skarpskytteren hele tiden bevarer sin menneskelighet. Han driver sin terror ut i fra en idealisme som er trukket ut i det absurde. Filmen er (stort sett) velspilt, og handlingen er kjapt og godt fortalt. I det hele tatt et høyst severdig stykke filmproduksjon. Dessuten er det virkelig glede å konstatere at dansk film har maktet å produsere annet enn den bedrøvelige rekke kvasi-pornografi som er blitt importert de senere år. Denne filmen vises som en av en rekke danske filmer i Oslo, som et ledd i en større presentasjon av dansk film.

Men la nå ikke dette kun bli en glede for hovedstadspublikumet. Hermed er ballen kastet til landets øvrige kino- og kultursjefer. La også publikum utenfor Oslo få anledning til å stifte bekjentskap med denne og de andre nye og gode danske filmer. Det er de absolutt verd.

Christian Boe Astrup

BØKER:

Til glede og forargelse

Denne boken må man i alle fall med god samvittighet kunne gi én objektiv karakteristikk: engasjerende.

For øvrig kjennes det hjelpeløst å skulle omtale den. En omtale av denne forundringspakken av en bok burde vel egentlig vært overlatt til et team. For den spenner så vidt — både når det gjelder emner og litterær stil.

Her er noe av det som boken rommer: Korte, fengslende, meditative betraktninger, en prekensamling, dyptpøyende artikler over sentrale temaer fra kirke- og troslov og skjønnlitterære noveletter i et betagende lyrisk billedspråk.

Det er all grunn til å tro at forfatteren og teologen Ole Sæverud virker «til glede for mange og til for-

argelse for noen», — slik forlaget uttrykker det i sin presentasjon av ham på bokomslagets bakside. Men for undertegnede var det berikende å møte så mye meningers mot og så mye frodig formuleringsevne mellom to permer. Det uhytidelige alvor i hans prekener må ha vekket mangen halvsovende vanekirkegjenger til latter — og ettertanke!

Randi Christensen

Ole Sæverud: En rundsnipp knappes bak.
Land og kirke,
Gyldendal. 1978.

Kvinnen i mannens kirke

Ellen Niensens bok består av 18 korte essays. Samlingen viser at hun først og fremst er journalist, men vel å merke godt orientert i samtidig forskning om emnet: kvinners stilling i kirkehistorien. Uten å være journalist, ville hun ikke ha våget å behandle et så omfattende tema i enkel og kortfattet form. Det er klart at dette ikke kan gjøres uttømmende på 141 sider. Men Ellen Niensens bok er verdifull som tankevekkende stimulans til videre studier. Den kan med fordel brukes som debattbok og som grunnlag for gruppearbeide. Fremstillingen er levende og stoffet presenteres på en original måte. Forfatteren søker å sette Kirkens kvinnesyn i relieff ved å trekke inn kulturhistorisk bakgrunnsstoff, som kapitlet om stenalderens fruktbarhetsgudinner.

Hun understreker den viktige sammenheng mellom biologiske teorier og kvinners status i samfunnet. Det er sannsynlig at mannens rolle i forplantningen var ukjent, inntil husdyrbruket ble innført. Modergudinnene kan da oppfattes som uttrykk for kvinners evne til å frembringe liv, en funksjon som antagelig ga dem høy status. Derimot tolket de høykulturer vår europeiske sivilisasjon bygger på, mannens biologiske rolle som primær og aktiv, mens kvinnen var en passivt mottagende rugekasse. Hun fødte mannens barn, og dette syn danner grunnlaget for patriarkalsk ekteskapslovgivning.

Det mannsentrerte samfunnssystem som er felles forutsetning for både skriftgrunnlag, teologisk forklaring og kirkelig praksis, er først i vår tid i ferd med å gå i oppløsning. I 1827 publiserte Karl Ernst von Baer sin oppdagelse av pattedyrs eggcelle, dette førte til innsikt i kvinners aktive rolle i forplantningen. Når patriarkatet nå må vike, er årsaken i høy grad den biologiske revolusjon som har funnet sted i velferdslandene, med lav barnedødelighet og effektiv fruktbarhetskontroll. Kvinner er ikke lenger nødt til å satse alle fysiske og mentale krefter på slektens overlevelse. I dette perspektiv kan kvinnebevegelsen oppfattes som et overskuddsfenomen, et resultat av frigjort energi. Patriarkalsk kvinnesyn er tilpasset den tradisjonelle biologiske situasjon, hvor kvinners kjønnsrolle — bokstavelig talt — begrenset kvinners samfunnsmessige utfoldelse. Det faktum at kirken har vært, og dessverre stadig er, kvinneundertrykkende i lovgivning og praksis, er følgelig ikke uttrykk for en spesifikk bibelsk eller kristen holdning, men et ledd i patriarkalsk samfunnsstruktur.

Ellen Nielsen kommer i sin bok inn på flere viktige aspekter i kirkehistorien, og hennes fremstilling vitner om god oversikt. Morsomt er kapitlet om Luther og kvinnen. Det var ikke Luther, men Katharina von Bora som fridde! Ellen Nielsen skisserer katolsk mariologi, men hun understreker ikke tydelig nok den historiske sammen-

Eches Færrehandel

NYGARDSGT. 19

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

FORSIKRINGSSELSKAPET LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET

VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

heng mellom Mariadyrkelse og kvinneundertrykkelse. Som eksempel øket Mariafromheten sterkt fra det 11. og 12. århundre, samtidig som kirkeretten ble mer og mer mannsentrert. De mange Mariavisjoner i det 19. århundre, fant sted i en tid hvor kvinner var undertrykte i kirken, og hvor den katolske kirke var undertrykt i det politiske samfunn. Derimot peker forfatteren på at visjonene er blitt utnyttet i politisk sammenheng, med front mot frigjøringsideologier.

En kritisk bemerkning til slutt: Kapitlet om «den enbårne sønn» kunne med fordel ha vært sløyfet. Tolkningsspørsmålet går nok utover både forfatters og anmelders eksegetiske kompetanse. Ellen Nielsen oppfatter formuleringen som rettet mot moder-

gudinner: uten partner avler og føder Gud Fader sin Sønn fra evighet.

Boken bør leses med kritisk oppmerksomhet. Ellen Nielsen vil inspirere, mer enn belære. Det er viktig at leseren ikke lar seg rive med av den tilsynelatende enkle fremstilling, til å tro at kvinnen i mannens kirke er et enkelt og lettfattelig emne. Her trenges dyptgående studier, forskningen er bare så vidt begynt.

Bokens litteraturliste er nyttig. Foruten mer populære skrifter, henviser Ellen Nielsen til et utvalg av nyere forskning, på engelsk, tysk og fransk.

Kari Elisabeth Børresen
Ellen Nielsen:
Kvinden i mandens kirke.
København 1978, 141 s.
Samleren.

INTERNASJONAL..

(Forts. fra s. 7)

Pater Mizzi er en verdig og sann representant for begge bevegelser. Han vil nok finne sne og is på sin lange ferd nordover, forhåpentlig mest på det fysisk-klimatiske område. I Norge er jo de ovenfor nevnte åndsretninger ikke særlig omsegripende, men han lar seg sikkert ikke skremme i noe tilfelle.

I Oslo blir det anledning til å treffe pater Mizzi søndag 20. mai i St. Hallvard kirkes menighetslokale etter høymessen. Der vil han tale på engelsk om sine økumeniske og karismatiske erfaringer.

Mandag aften den 21. mai taler han på italiensk i foreningen Dante Alighieri om den hellige Frans, dyrene og naturen.

K. R.

Fellesnordisk u-hjelpserklæring

De nordiske land har rykket ut med en uvanlig skarp felleserklæring foran FN's verdenskonferanse om jordbruksreformer, som skal holdes i Roma i juli. Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige går sammen om å forlange en grundig og uredde analyse av hvilke politiske faktorer som hindrer utvikling på landsbygda i u-land.

Den nordiske uttalelsen peker på at programmene for landsbygdsutvikling inneholder fine erklæringer om målsettinger og god vilje, uten å forplikte noen til noe som helst. Slike vage formuleringer gjenspeiler en uvilje mot å ta politiske standpunkter til fordel for de fattige på landsbygda, heter det i uttalelsen.

Den nordiske erklæringen beveger seg inn på områder som hittil har vært mer eller mindre tabu for givere av u-hjelp og for FN's organisasjoner. Å nevne politiske forhold i sammenheng med u-hjelpsprogrammer, er noe som vekker sterk motvilje i de fleste u-land. De ser det som innblanding i sine indre forhold.

Men den nordiske erklæringen benekter at det er snakk om innblanding. Man kan ta med politiske faktorer i en analyse uten at det dermed er snakk om

innblanding i et selvstendig lands indre anliggender, heter det. Ikke desto mindre gjør erklæringen det klart at de politiske forhold på landsbygda i mange u-land er den viktigste hindringen for utvikling, og at u-hjelp i slike tilfeller bare spiller en liten rolle.

Den fellesnordiske uttalelsen kritiserer giverland, også de nordiske, for å tenke for snevert når det gjelder landsbygdsutvikling. Man unngår med vilje de politiske implikasjonene, heter det. Erklæringen etterlyser en grundig undersøkelse av årsakene til underutvikling på landsbygda. I mange tilfeller, sier uttalelsen, kan politiske avgjørelser — som ikke medfører økonomiske utlegg — være grunnleggende for å nå de målsettinger man har satt opp for landsbygdsutvikling.

FN-fakta

7 av 19 i Finland tror på Gud

Førti prosent av alle finner kunne ikke tenke seg å melde seg ut av kirken under noen omstendighet. 71 prosent av finnene tror på Gud, og hver fjerde finne ber daglig.

Dette går frem av en omfangsrik undersøkelse som det statlige Statistisk Sentralbyrået i Finland har utført på vegne av Forskningsinstituttet til den lutherske kirken i landet.

Hensikten med undersøkelsen var å kartlegge omfanget av religiøsitet i det finske samfunn.

Halvparten av de spurte opplyste at de trodde på Gud i overensstemmelse med det kirken lærer, mens ytterligere 20 prosent opplyser at de tror på Gud,

«men ikke slik kirken lærer om ham». Seks prosent regner seg som ateister.

En tredjedel av de spurte sa at de aldri hadde tenkt på muligheten av å melde seg ut av kirken, ni prosent oppga at de hadde tenkt å gjøre det, mens bare tre prosent hadde meldt seg ut.

Kirke-Aktuelt

FRA ØRKENEN:

ABBA ISAAC:

Abba Isaac fortalte at abba Pambo pleide å si: «En munk bør være kledd slik at han kan la sin klesdrakt ligge tre dager utenfor cellen uten at noen stjeler den.»

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen O.P.

Faste medarbeidere: Liv Greni, Aage Hauken O.P., Ella McGeorge, Kjell Arild Pollestad O.P., Gunnell Vallquist.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5. Oslo 1, telefon 20 72 26.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. — Postgiro 20 46 480